

РЕІНТЕГРАЦІЯ ПОДАТКОВОГО КОМПРОМІСУ ЯК ДОГОВІРНОГО СПОСОБУ ВРЕГУЛЮВАННЯ ПОДАТКОВИХ СПОРІВ В УКРАЇНІ

Виявлено фактори, що створюють несприятливі обставини для здійснення підприємницької діяльності в Україні в умовах воєнного стану та ймовірні способи зменшення тиску на платників податків. Запропоновано використання податкового компромісу як важливого договірною способу врегулювання податкових спорів з метою захисту прав платників податків. Досліджено досвід його впровадження в Україні у 2014–2015 роках, встановлено досить низьку ефективність первісної моделі. Проаналізовано економічні та правові аспекти застосування податкового компромісу, його переваги та недоліки для держави та платників. Досліджено зарубіжні аналоги податкового компромісу (у США, Великій Британії, Канаді) та обґрунтовано можливість їх впровадження в українське законодавство. Запропоновано внесення змін до законодавства України з метою реінтеграції податкового компромісу.

Ключові слова: платники податків, податковий компроміс, договірне врегулювання, податковий спір, податковий обов'язок.

Yuriev Vladyslav. Reintegration of the tax compromise as a contractual method of tax dispute resolution in Ukraine

The factors creating unfavorable conditions for conducting business activities in Ukraine under martial law and the probable means of reducing the tax burden on taxpayers have been identified. The use of tax compromise as a significant contractual method of resolving tax disputes for the purpose of protecting taxpayers' rights has been proposed. The experience of its implementation in Ukraine in 2014–2015 has been examined, and the rather low effectiveness of the initial model has been established. The economic and legal aspects of the application of tax compromise, its advantages and disadvantages for the state and taxpayers, have been analyzed. Foreign analogues of tax compromise (in the United States, the United Kingdom, and Canada) have been examined, and the feasibility of their incorporation into

Ukrainian legislation has been substantiated. Amendments to the current legislation of Ukraine have been proposed with the aim of reintegrating tax compromise.

Key words: *taxpayers, tax compromise, contractual settlement, tax dispute, tax liability.*

Вступ. В умовах воєнного стану платники податків зіткнулись зі значним тиском як на економіку України в цілому, так і на кожен окремий бізнес. Основними складовими такого тиску є політична та адміністративна. Політична складова проявляється в продовженні російської агресії в Україні вже більше чотирьох років, що потребує значного рівня витрат. Значну допомогу у фінансуванні нагальних потреб України надає Міжнародний валютний фонд шляхом надання кредитів. Відповідно Україна має здійснювати узгоджені з МВФ законодавчі реформи, спрямовані на досягнення максимально можливого у цих екстремальних умовах збалансування бюджету. А для того, щоб збільшити бюджетні доходи, часто використовуються заходи, що спрямовані на посилення навантаження на платників податків.

Наслідком реалізації таких кредитних програм стало прийняття Закону №4113-IX від 04.12.2024 року [1], яким збільшено військовий збір з 1,5% до 5%. Подальші програми передбачають збільшення контролю за малим та середнім бізнесом, а також зміни порогових значень для застосування податку на додану вартість, а також внесення інших змін, що відображено у звіті МВФ від 26.02.2026 року [2, с. 24].

Адміністративна складова проявляється у недостатньо кваліфікованій реалізації повноважень податковими органами України та їх робочому перенавантаженні. Формально збільшується кількість проведених перевірок, проте фактично це веде до збільшення звернень платників податків із скаргами до суду. Внаслідок цього, з одного боку, йде додаткове навантаження на адміністративні суди, а з іншого – це призводить до скасування значної кількості рішень контролюючих органів.

Сукупність політичного та адміністративного тиску на платників податків призводить до зменшення ефективності їх роботи, збільшення кількості випадків банкрутства, до зменшення або зупинки податкових надходжень, посилення «тінізації» біз-

несу, та як загальний наслідок – до зменшення доходів бюджетів.

Вищенаведені складові державного тиску на платників податків є наслідком загальної необхідності, спровокованої тривалою війною в країні, а також економічним виснаженням держави, проте задля існування бізнесу в країні є необхідність у пошуку нових – договірних способів врегулювання податкових спорів в Україні. Між тим використання непоширених в Україні інструментів вирішення податкових спорів вимагає значної кількості часу на розробку та впровадження змін, посилення нагляду в сфері запобігання корупції та здійснення інших заходів. У зв'язку з наведеним існує нагальна необхідність у впровадженні в українське законодавство, зокрема, такого важливого договірного способу врегулювання податкових спорів (що вже існував в українському законодавстві), як податковий компроміс.

Мета та завдання дослідження. Мета полягає в дослідженні юридичної сутності податкового компромісу, ефективності його використання, доцільності реінтеграції цього інструмента в податкове законодавство України на сучасному етапі. Зазначена мета конкретизується такими завданнями: охарактеризувати суть та підстави введення податкового компромісу в Україні, дослідити позитивні та негативні аспекти застосування податкового компромісу, можливість його використання як правового механізму на сучасному етапі розвитку нашої держави.

Огляд літератури. Податковий компроміс, а також окремі його аспекти досліджувалися такими українськими вченими, як: Г. М. Гриценко, Л. В. Кононенко, М. П. Кучерявенко, Є. М. Смичок, С. В. Солодченко, Т. М. Шульга та ін. Однак, з огляду на певну недосконалість та тимчасовий характер застосування податкового компромісу в Україні, в правовій науці утворилася прогалина в дослідженнях даного способу врегулювання податкових відносин та спорів на сучасному етапі. Наразі є недостатньо дослідженим питання введення в законодавство України податкового компромісу, а також актуалізації його застосування до податкових відносин у сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу. Податковий компроміс було запроваджено до правової системи України шляхом внесення відповідних змін до Податкового кодексу України. Зокрема, після

набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України (далі – ПК України) щодо особливостей уточнення податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств та податку на додану вартість у разі застосування податкового компромісу» [3] положення щодо його застосування були закріплені у підрозділі 9-2 розділу XX «Перехідні положення» ПК України. Підставою застосування податкового компромісу стала позитивна практика розвинених країн світу щодо детінізації та легалізації бізнесу. Аналоги податкового компромісу використовуються в зарубіжній юридичній практиці, тому така преференція для платників податків відповідає світовому досвіду (США, Німеччина, Ірландія, Великобританія). Саме цей спосіб у 1998 р. дав змогу Ірландії зібрати до бюджету суму, що дорівнювала приблизно 2,5% ВВП. Позитивним результатом може також поділитись Італія, де завдяки застосуванню аналогу податкового компромісу було задекларовано понад 100 млрд євро та сплачено до бюджету близько 7% від легалізованих коштів, тобто 7 млрд євро [4, с. 227].

Згідно з пунктами 1 та 2 підрозділу 9-2 розділу XX «Перехідні положення» ПК України податковий компроміс – це режим звільнення від юридичної відповідальності платників податків та/або їх посадових (службових) осіб за зниження податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств та/або податку на додану вартість за будь-які податкові періоди до 1 квітня 2014 р. з урахуванням строків давності [5]. Водночас згідно з п. 3 цієї норми сума заниженого податкового зобов'язання з податку на прибуток підприємств та/або податку на додану вартість сплачується в розмірі 5 відсотків такої суми. При цьому 95 відсотків суми заниженого податкового зобов'язання з податку на прибуток підприємств та/або податку на додану вартість вважаються погашеними, штрафні санкції не застосовуються, пеня не нараховується. Сума погашеного податкового зобов'язання з податку на прибуток та/або податку на додану вартість в розмірі 95 відсотків внаслідок застосування податкового компромісу не враховується для визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств.

Станом на сьогодні, вищенаведені положення є незастосовними, адже платники податків мали право скористатися податковим компромісом виключно протягом 90 календарних днів із дня набрання чинності підрозділом 9-2 розділу XX «Перехідні положення» ПК

України, тобто з 17.01.2015 по 17.04.2015 р. Тобто згідно з нормою ПК України, впроваджені понад 10 років тому, податковим компромісом вирішувалися питання, пов'язані як з існуючим спором, так і з обставинами, що передували існуванню спору шляхом укладання угоди. Позитивом стало забезпечення стабілізації надходження грошових коштів до бюджетів, а також детінізація бізнесу, який мав намір скористатися податковим компромісом. Недоліком же застосування податкового компромісу є зниження рівня оподаткування до 5% від суми заборгованості, а також нівелювання штрафних санкцій та пені, що позбавляло державу значних сум грошових надходжень.

Ефективність податкового компромісу як способу врегулювання податкових спорів можна визначити, зокрема, за кількістю звернень платників податків про його застосування, а також за реальними сумами податкових надходжень та надходжень, що могли б надійти у бюджети. Згідно з дослідженнями українських вчених у сфері економіки станом на 12.05.2015 р. перевагами застосування податкового компромісу вирішили скористатися 6152 платники податків. Органи ДФС отримали від платників 8174 заяви щодо застосування цього механізму. Загалом до бюджету надійшло 793,9 млн грн [4, с. 230].

Між тим, якщо враховувати, що 793,9 млн грн. становлять 5% від суми, щодо якої застосовано податковий компроміс, то загальна сума об'єкта оподаткування – 15,87 млрд грн. без врахування пені та штрафних санкцій, що станом на 2015 р. тільки підкреслювало значущість таких сум. Отже, застосування податкового компромісу в тому вигляді, який був визначений у ПК України, є скоріше видом податкової амністії [6, с. 262], а тому було б недоцільно його застосування на сьогодні. Тому, на нашу думку, існує необхідність у зміні механізму застосування податкового компромісу, якісно підвищивши відповідальність за неналежну сплату податків, проте зробивши вказаний інструмент вигідним платникам податків. Насамперед слід визначити користь та вигоди для кожної із сторін. Щодо користі для держави, то М. П. Кучерявенко зазначав, що податковий компроміс скоротить термін надходження таких «несподіваних» фінансових вливань до бюджету, сприятиме не тільки прискоренню руху грошової маси, а й розвантажить контролюючі органи від витрат на судові процеси [7, с. 47].

Існування подібного інструмента у США під назвою «Offer in Compromise (OIC)» підтверджує вигоди для держави, адже навіть гаслом IRS (Служба внутрішніх доходів США) щодо даного компромісу є: «досягнення стягнення того, що потенційно може бути стягнуто, якомога швидше та з найменшими витратами для уряду» [8]. Не можна не погодитися, що, з точки зору держави, укладання податкового компромісу це насамперед зменшення часу надходження податків та зборів до бюджетів, проте він також є зручним засобом посилення захисту деяких вразливих груп платників податків. Для платників податковий компроміс є способом зменшення відповідальності за можливі помилки ведення бізнесу та людську необачність, а також шляхом налагодження взаємозв'язку з податковими органами. Тобто обидві сторони мають зацікавленість у застосуванні податкового компромісу.

Важливим результатом застосування податкового компромісу повинно бути дотримання балансу державних та приватних інтересів. Відтак варіант, який існував у 2015 р. в Україні, та, як зазначив І. В. Приходько [9, с. 223], фактично був податковою амністією, яка була здійснена без урахування специфіки проведення таких амністій. Аналогічної думки дотримувалися Т. М. Шульга [6, с. 262], С. В. Солодченко [10, с. 96] та багато інших науковців. Дійсно, зменшення податкового навантаження на платників податків та позбавлення їх від пені та штрафу не може вважатися компромісом, адже останній передбачає взаємні поступки, а не повне задоволення інтересів однієї із сторін. Більше того, значне зменшення сум надходжень від податків є порушенням ст. 67 Конституції України [11], а також прав інших платників податків, які добросовісно виконують свій обов'язок [7, с. 46]. Саме тому, на нашу думку, за жодних обставин не можна зменшувати відповідальність платника, у тому разі, коли податкові зобов'язання нараховані ним правильно, але при цьому безпідставно не сплачені до бюджетів.

Водночас платник податків, який сумлінно звернувся за застосуванням податкового компромісу, може бути звільнений від нарахування пені та штрафних санкцій, які є наслідком податкової заборгованості, що і є тією вигодою для платників податків та мотивуватиме останніх використовувати податковий компроміс. Окрім того, доречно передбачити застосування додатково до податкового компромісу механізму розстрочення та/або відстрочення сплати

податкового боргу на більш пільгових умовах, ніж передбачено законодавством, що створювало б ефективну систему вирішення податкових спорів договірним способом.

Також доречно звернутися до практики застосування подібних інструментів у зарубіжних країнах. Вже згаданий «Offer in Compromise (OIC)» [12], який врегульований у § 7122 Внутрішнього податкового кодексу США, передбачає можливість на розсуд керівника IRS звільнити у виключних випадках платників податків від сплати як сум штрафних санкцій, пені, такі основної суми податку повністю або частково за умови скрутного майнового становища та виконання обов'язку з подання податкової декларації за п'ять минулих років. Додатково зазначений компроміс передбачає можливість відсоткового розстрочення сплати податкового боргу або безвідсоткового розстрочення у термін до п'яти місяців. Проте цей механізм є малозастосовний до українських реалій в силу положень вже згаданих статей 19 та 67 Конституції України адже передбачає застосування не імперативного, і не імперативного та диспозитивного методів правового регулювання, а лише диспозитивного, який передбачає виключно договірний спосіб врегулювання спірних відносин.

Більш консервативним є договірне вирішення податкових спорів у Великій Британії, де, хоч і допускається вирішення податкових спорів договірним шляхом, у тому числі шляхом поступок, проте, коли HMRC (управління з податкових та митних зборів) вважає, що ймовірність успіху в судовому процесі висока і що судовий процес буде як ефективним, так і результативним, воно не укладе позасудову угоду на меншу суму, ніж 100% податку, відсотків та штрафів (у разі необхідності), які нараховані. Якщо особа не бажає йти на поступки у таких випадках, HMRC прагнучиме вирішити суперечку шляхом судового процесу якомога швидше та ефективніше [13]. Отже, у цій країні застосування компромісних рішень, за умови правильності нарахувань, здійснених податковим органом, не може зводитися до пом'якшення відповідальності платників податків шляхом звільнення від сплати штрафів, пені та основного зобов'язання, а виключно до інших шляхів врегулювання податкового спору, наприклад реструктуризації заборгованості, якщо це буде більш вигідним для держави, ніж вирішення спору в судовому порядку. Хоча варіант договірного вирішення подат-

кового спору, який існує у Великобританії, і визнає можливість зміни міри відповідальності платників податків у випадку спірних обставин, проте використання компромісу в даних обставинах завжди матиме перепоною авторитет держави та її більш вигідне становище перед платником податків, внаслідок чого держава у більшості випадків не йтиме на будь-який компроміс, коли не буде очевидним порушень з боку контролюючого органу. Такий підхід має право на існування в країні із стабільною економікою та добре налагодженими швидкими способами захисту прав держави, що в українських реаліях воєнного стану та відновлення після завершення війни робитиме цей спосіб вирішення податкових спорів неефективним.

На нашу думку, найбільш прийнятним для України виглядає вирішення податкових спорів договірним способом, що застосовується у Канаді. Тут діє «Taxpayer Relief Provisions» [14], яка передбачає можливість допомоги платникам податків у вирішенні фінансових труднощів, що виникають через обставини, що виходять за межі контролю податкового органу. Він дозволяє скасовувати штрафи та відсотки зі сплати податкових зобов'язань у випадках, пов'язаних із надзвичайними обставинами, помилками самого контролюючого органу та фінансової нездатності виконати власні зобов'язання та має за мету забезпечення справедливості зі сплати зобов'язань та підтримку платників податків, заохочуючи останніх до належної податкової поведінки [15]. Хоча зазначений спосіб здебільшого стосується податкових пільг для платників податків, проте він застосовний і до податкових спорів, у тому числі після нарахування зобов'язань контролюючим органом. Більше того, застосування «Taxpayer Relief Provisions» поширюється саме на штрафні санкції та пеню зі сплати податків, а не на основну суму зобов'язань, що робить його наближеним до українських реалій. Цей спосіб вирішення податкових спорів має безспірний характер виконання податкового обов'язку платником податків, проте надає останнім можливість виконати свій обов'язок у не надто обтяжливий спосіб.

З огляду на наведені способи договірного врегулювання податкових спорів у розвинених країнах, на нашу думку, існує необхідність реінтеграції податкового компромісу, який існував в Україні, з внесенням змін щодо кола платників податків, до яких він може

бути застосований, а також зміною наслідків такого застосування. Основними змінами у наслідках є: збільшення відповідальності зі сплати основного зобов'язання з 5% до 100%, водночас знімаючи з платника податків, який звернувся за застосуванням компромісу, обов'язок сплати штрафних санкцій та пені за невчасну або неналежну сплату такого податку, а також, у встановлених випадках, надання такому платнику податків можливості відстрочення/розстрочення сплати податків та зборів на пільгових умовах.

Висновки. Економічно-політична ситуація в Україні, що стосується надмірного посилення податкового контролю, а також напружена, проте недостатньо ефективна робота контролюючих органів є факторами, що певною мірою підривають рівень довіри платників податків до державних органів та стимулюють необхідність використання досить нових, договірних способів врегулювання податкових спорів. В історії України вже мало місце використання податкового компромісу як одного із можливих способів договірного врегулювання податкових спорів. Водночас його використання було тимчасовим та недостатньо ефективним, внаслідок чого не досягалися поставлені цілі державної податкової політики.

Однак за своєю природою податковий компроміс є досить дієвим інструментом вирішення податкових спорів, який може принести користь як платникам податків (зменшити суми податкових зобов'язань чи іншим чином вплинути на їх виконання), так і державі, прискоривши та стабілізувавши надходження від податків та посиливши економічний потенціал країни. Водночас податковий компроміс, що існував в законодавстві України, потребує реінтеграції та подальшого вдосконалення шляхом: 1) посилення відповідальності платників податків зі сплати основної суми податкового зобов'язання, водночас скасування штрафних санкцій та пені для визначеного кола платників; 2) застосування інших договірних способів (розстрочення/відстрочення сплати податкового боргу); 3) введення в українське законодавство даного способу врегулювання податкових спорів, щоб він міг застосовуватись на постійній основі.

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України від 04.12.2024 № 4113-IX (із наступними змінами). URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4113-20#n43>. 2. International Monetary Fund. European Dept. «Ukraine: Request for an Extended Arrangement Under the Extended Fund Facility and Cancellation of the Current Arrangement-Press Release; Staff Report; Supplementary Information; and Statement by the Alternate Executive Director for Ukraine», IMF Staff Country Reports 2026, 058 (2026). URL: <https://www.imf.org/en/publications/cr/issues/2026/02/27/ukraine-request-for-an-extended-arrangement-under-the-extended-fund-facility-and-574341>. DOI: <https://doi.org/10.5089/9798229040464.002>. 3. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей уточнення податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств та податку на додану вартість у разі застосування податкового компромісу: Закон України від 25.12.2014 № 63-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/63-19#n5>. 4. Андрющенко І., Гринь Ю. Оцінка ефективності дії механізму досягнення податкового компромісу. Сталий розвиток економіки. 2015. №4 (29) [С. 227-232] URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/667> (дата звернення 08.03.2026); 5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI (із наступними змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/conv#n12247>. 6. Шульга Т.М., Кононенко Л. В. Поняття податкової амністії та міжнародний досвід її застосування. *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 1. [С.261-263]. URL: <https://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/1.pdf>. 7. М.П. Кучерявенко, Є.М. Смичок. Податковий компроміс: платити неможливо залишити. *Фінансове право*. 2014. № 3 (29) [С.44-47] URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8f49be20-dda1-4032-a335-f7c59f2758aa/content>. 8. Посібник із внутрішніх доходів (Internal Revenue Manuals IRS) від 05.25.2023 (із наступними змінами). URL: https://www.irs.gov/irm/part5/irm_05-008-001#id4. 9. Приходько І. В. Податкова Амністія чи податковий компроміс. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 5 [С. 222–224]. URL: https://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/5_2016.pdf. 10. Солодченко С. В., Гриценко Г. М. Роль податкового примирення у законодавстві. *Взаємодія норм міжнародного і національного права крізь призму процесів глобалізації та інтеграції: матер. всеукраїнської наук.-практ. конф., м. Северодонецьк, 2021*. [С. 95-97]. URL: <https://pravo-snu.com.ua/wp-content/uploads/2022/02/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%8F-08.12.2021.pdf#page=95>. 11. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (із наступними змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>. 12. Внутрішній податковий кодекс США від 16.08.1954 (із наступними змінами). URL: <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/26/7122>. 13. Стратегія судочинства та врегулювання Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії (Litigation

and Settlement Strategy (LSS)) від 15.07.2011 (із наступними змінами). URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/65a56f8d867cd800135ae8db/HMRC_Resolving_tax_disputes.pdf. **14.** Інформаційний циркуляр від 18.08.2017 року №IC07-1R1 «Taxpayer Relief Provisions». URL: <https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/ic07-1.html>. **15.** Про податок на доходи: Закон Федеративної Республіки Канада (Income Tax Act, R.S.C., 1985, c. 1 (5th Supp.)) (із наступними змінами). URL: <https://www.statutes.ca/r-s-c-1985-c-1-5th-supp/220>.

References

1. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakoniv Ukrainy shchodo stymuliuвання rozvytku tsyvrovoi ekonomiky v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 04.12.2024 № 4113-IX (z nastupnymy zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4113-20#n43>. **2.** International Monetary Fund. European Dept. «Ukraine: Request for an Extended Arrangement Under the Extended Fund Facility and Cancellation of the Current Arrangement-Press Release; Staff Report; Supplementary Information; and Statement by the Alternate Executive Director for Ukraine», IMF Staff Country Reports 2026, 058 (2026). URL: <https://www.imf.org/en/publications/cr/issues/2026/02/27/ukraine-request-for-an-extended-arrangement-under-the-extended-fund-facility-and-574341>. DOI: <https://doi.org/10.5089/9798229040464.002>. **3.** Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo osoblyvosti utochnennia podatkovykh zobov'язan z podatku na prybutok pidpriemstv ta podatku na dodanu vartist u razi zastosuvannia podatkovoho kompromisu: Zakon Ukrainy vid 25.12.2014 № 63-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/63-19#n5>. **4.** Andriushchenko I., Hryn Yu. Otsinka efektyvnosti dii mekhanizmu dosiahnennia podatkovoho kompromisu. Stalyi rozvytok ekonomiky. 2015. №4 (29) [S. 227-232] URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/667> (data zvernennia 08.03.2026); **5.** Podatkovi kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 №2755-VI (z nastupnymy zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/conv#n12247>. **6.** Shulha T.M., Kononenko L.V. Poniattia podatkovoi amnistii ta mizhnarodnyi dosvid yii zastosuvannia. *Porivnialno-analitychne pravo*. 2019. № 1. [S.261-263]. URL: <https://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/1.pdf>. **7.** M.P. Kucheriavenko, Ye.M. Smychok. Podatkovi kompromis: platyty neможливо zalyshyty. *Finansove pravo*. 2014. № 3 (29) [S.44-47] URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8f49be20-dda1-4032-a335-f7c59f2758aa/content>. **8.** Posibnyk iz vnutrishnikh dokhodiv (Internal Revenue Manuals IRS) vid 05.25.2023 (z nastupnymy zminamy). URL: https://www.irs.gov/irm/part5/irm_05-008-001#id4. **9.** Prykhodko I.V. Podatkova Amnistiiia chy podatkovyi kompromis. *Porivnialno-analitychne pravo*. 2016. № 5 [S. 222–224]. URL: https://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/5_2016.pdf. **10.** Solodchenko S.V., Hrytsenko H.M. Rol podatkovoho prymyrennia u

zakonodavstvi. *Vseukrainska naukovo-praktychna konferentsiia «Vzaiemodiia norm mizhnarodnoho i natsionalnoho prava kriz Pryzmu protsesiv hlobalizatsii ta intehratsii»*. 2021. m. Sievierodonetsk – [S. 95-97]. URL: <https://pravo-snu.com.ua/wp-content/uploads/2022/02/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%8F-08.12.2021.pdf#page=95>. **11.** Konstytutsiia Ukrainy vid 28.06.1996 № 254k/96-VR (z nastupnymy zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>. **12.** Vnutrishnii podatkovyi kodeks SSHa vid 16.08.1954 (z nastupnymy zminamy). URL: <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/26/7122> **13.** Stratehiiia sudochnystva ta vrehuliuвання Spoluchenoה Korolivstva Velykoi Brytanii ta Pivnichnoi Irlandii (Litigation and Settlement Strategy (LSS)) vid 15.07.2011 (z nastupnymy zminamy). URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/65a56f8d867cd800135ae8db/HMRC_Resolving_tax_disputes.pdf. **14.** Informatsiinyi tsyrkuliar vid 18.08.2017 roku №IC07-1R1 «Taxpayer Relief Provisions». URL: <https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/ic07-1.html>. **15.** Zakon Kanady pro podatok na dokhody (Income Tax Act, R.S.C., 1985, c. 1 (5th Supp.)) (z nastupnymy zminamy). URL: <https://www.statutes.ca/r-s-c-1985-c-1-5th-supp/220>.

Yuriiev Vladyslav. Reintegration of the tax compromise as a contractual method of tax dispute resolution in Ukraine

The political and administrative factors creating unfavorable conditions for the operation of Ukrainian businesses under martial law, as well as the probable means of reducing the tax burden on taxpayers in Ukraine, have been identified. The use of tax compromise as a significant contractual method of resolving tax disputes has been proposed, with the aim of protecting taxpayers' rights and ensuring the satisfaction of the state's interests. The reasons for the introduction of the tax compromise mechanism into Ukrainian legislation, which took place in 2014–2015, have been examined.

The primary focus is placed on examining the question of the feasibility of introducing tax compromise into Ukrainian legislation during the period of martial law and in the post-war recovery period. The economic and legal components of the effectiveness of tax compromise as a contractual method of resolving a tax dispute have been analyzed. The insufficient effectiveness of tax compromise in its original form has been noted, along with the need for its improvement.

The positive and negative aspects of the application of tax compromise as a contractual method of settling a tax dispute – both for the state and for taxpayers – have been characterized. The similarity of the legal nature of the tax compromise that existed in Ukraine in 2014–2015 to a tax amnesty has been argued. The necessity of further improvement of this mechanism, following the example of foreign countries, has been emphasized.

The analogues of tax compromise existing in the tax legislation of developed countries – namely the United States, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, and Canada – have been analyzed. Attention has been drawn to the possibility and advisability of applying such analogues of tax compromise in the formation of Ukrainian legislation, on the basis of the norms of the Constitution of Ukraine and the economic realities of the country. The principal directions for the implementation of the tax compromise mechanism have been formulated, and amendments to the current legislation of Ukraine concerning its reintegration have been proposed.

Key words: taxpayers, tax compromise, contractual settlement, tax dispute, tax liability.

Дата першого надходження рукопису до редакції: 05.03.2026 р.

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 14.03.2026 р.

Дата публікації: 28.04.2026 р.